

Particularitățile personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova

Lilia CARA,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Rezumat: Resursele umane reprezintă cea mai importantă și complexă dintre toate resursele pe care le deține o instituție. De aceea, este necesar ca angajaților să le fie acordată o atenție deosebită din partea conducerii, dacă aceasta dorește să-i exploateze la capacitatea lor maximă, în cadrul activității profesionale.

Cuvinte cheie: profesia bibliotecarului, răspundere materială, biblioteconomie, norme etice, relații

Abstract: Human resources are the most important and complex of all resources that an institution dispose. It is necessary for the leadership to pay special attention to employees, if it is desirable to achieve maximum capacity of staff professional activity.

Keywords: profession of librarian, material liability, library, ethical norms, relations

„Google îți poate returna 100.000 de răspunsuri,
un bibliotecar ți-l poate da pe cel corect”.
(Neil Gaiman)

În realizarea activității unei instituții, resursele umane constituie un factor ce asigură funcționalitatea ei. Volumul și calitatea activității depind într-o măsură mare de încadrarea cu personal, de numărul lucrătorilor și nivelul de calificare al acestora.

Evoluția bibliotecii se afla în corelație directă cu dinamica și structura personalului. Rolul factorului uman crește pe măsura sporirii exigentelor utilizatorilor față de calitatea serviciilor. La rândul său dezvoltarea instituției are un impact direct asupra utilizării personalului de specialitate prin crearea de noi locuri de muncă, determinarea unui nivel mai ridicat de instruire și a unor structuri profesionale pe funcții.

Așadar, relația dintre instituție și capitalul uman este complexă, de intercondiționare.

Biblioteca impune muncii prestate în acest domeniu o sumă de caracteristici care se reflectă asupra nevoii forței de muncă și efectelor folosirii acesteia. Printre cele mai importante trăsături pot fi enumerate :

- răspundere materială și morală superioară;
- nivel relativ ridicat și complex de pregătire;
- relații dintre personalul de specialitate – utilizator (5).

Răspunderea materială și morală ridicată decurge din implicarea nemijlocită a unei părți importante a personalului de specialitate în procesul deservirii utilizatorilor.

Răspunderea materială este determinată de valorile materiale pe care le au în grijă și

le gestionează personalul de specialitate din instituție, ea reprezentând obligația celui încadrat de a repara singur, în întregime, prejudiciul pe care l-a cauzat unității printr-o faptă personală și din culpă proprie. Răspunderea materială reprezintă unul din factorii reali de cointeresare a persoanelor încadrate în muncă față de rezultatele activității lor, trezind responsabilitatea, seriozitatea și simțul răspunderii pentru patrimoniu bibliotecii.

Legislația Republicii Moldova privind raporturile de muncă, prevede repararea prejudiciului material. Articolul 343 din *Codul muncii al RM* nr. 154-XV din 28.03.2003 cu modificări și completări stipulează: Salariatul vinovat de cauzare a unui prejudiciu material îl poate repara benevol, integral sau parțial. Se permite repararea prejudiciului material cu achitarea în rate dacă salariatul și angajatorul au ajuns la un acord în acest sens. În acest caz, salariatul prezintă angajatorului un angajament scris privind repararea benevolă a prejudiciului, cu indicarea termenelor concrete de achitare. Dacă salariatul care și-a asumat acest angajament a încetat raporturile de muncă cu angajatorul, datoria neachitată se restituie în modul stabilit de legislația în vigoare. Cu acordul scris al angajatorului, salariatul poate repara prejudiciul material cauzat substituindu-l printr-un echivalent sau îndreptând ceea ce a deteriorat. (3. p. 104)

În Biblioteca Națională a RM obligația răspunderii materiale este stipulată în actele normative ce reglementează activitatea instituției, și anume: *Regulamentul de ordine interioară al BNRM (Capitolul IX)*, *Contractul colectiv de muncă al BNRM (Titlul X)*, *Regulamentul de organizare și funcționare a subdiviziunii*, *Fișa postului și în Contractul cu privire la răspunderea materială individuală și colectivă deplină*.

Contractul cu privire la răspunderea materială individuală și colectivă deplină semnat de către personalul de specialitate al BNRM stipulează drepturile și obligațiile angajatorului și a personalului de specialitate; stabilirea, mărimii și repararea prejudiciului cauzat; cazurile în care personalul de specialitate poartă răs-

pundere materială; determinarea mărimii prejudiciului și cazurile când personalul de specialitate nu poartă răspundere materială. Acțiunea acestui contract se extinde asupra întregii perioade de activitate a personalului de specialitate și de gestionare a bunurilor transmise. Contractul este semnat în scopul asigurării integrității bunurilor transmise personalului de specialitate, în cadrul exercitării funcției sale.

În practica Bibliotecii Naționale a RM au avut loc cazuri de reparare a prejudiciului material cauzat de către personalul de specialitate, cu reparare benevolă, integrală, fără implicarea organelor de resort, conform art. 343 *Codul muncii al RM*.

Munca personalului de specialitate al Bibliotecii Naționale a RM presupune alături de realizarea unor elemente de ordin cantitativ (volum de servicii prestate, număr de utilizatori serviți) și îndeplinirea unor cerințe de ordin calitativ, precum cele legate de nivelul servirii sau gradul de satisfacere a nevoilor utilizatorilor.

Cerințele calitative pot fi îndeplinite grație răspunderii morale și calităților etice ale bibliotecarului: datoriei de a munci, lucrului bine făcut, respectului pentru om și pentru lucruri, comportament adecvat, respectului pentru valoare și pentru lege etc.

Marele filosof și orator al Romei antice, Marcus Tullius Cicero, care a avut un deosebit interes pentru studierea personalității umane, pentru a traduce exact noțiunea de etică din limba greacă în limba latină, a creat noțiunea de *moralis* (moral), de la latinescul *moris* (moravuri, obiceiuri, dătină, caractere), similar grecescului *ethos* (lăcaș, locuință, locuire și *ethicos* = morav, obicei, caracter). Cicero scria despre morală înțelegând prin ea aceeași sferă a cunoașterii - *etica*. Ca mai apoi, Hegel, filosof german, să fie primul care face distincție între acești termeni și anume: filozoful tratează *morală* ca fiind felul în care sunt percepute acțiunile de către individ, manifestată prin trăirea vinovăției, iar *etica* felul în care se manifestă în realitate faptele omului.

Morală constă în evaluarea efectelor pozitive și negative ale uneia sau alteia dintre acțiunile umane, în argumentele pentru

sau împotriva acestora și în luarea unei decizii în favoarea celui mai mare bine dintre un număr mai mare de variante posibile. Ea sugerează un ansamblu de standarde în raport cu care un grup sau o comunitate umană decid să-și reglementeze comportamentul, spre a deosebi ce este legitim sau acceptabil în urmărirea scopurilor lor de ceea ce nu este astfel, adică trebuie să se conducă de anumite principii și norme morale. Normele morale sunt niște norme sociale ce reglementează comportamentul persoanei în societate, relațiile lui față de alți oameni, față de societate și față de sine însuși. Respectarea lor este asigurată de forța opiniei publice și de convingerile interioare ale personalității (4).

„Prin urmare, tot ceea ce vreți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi la fel.“ — Matei 7:12. Aceste cuvinte au fost rostite cu aproape două mii de ani în urmă de către Iisus Hristos în celebra sa Predică de pe munte, ca fiind o învățătură pentru omenire, o regulă de aur a moralității.

Regula de aur a moralității cere de la om ca el, în relațiile sale cu alți oameni, să se conducă după acele norme după care el ar vrea să se conducă alți oameni în relațiile cu el. Altfel spus, ea cere de la om să se supună normelor generale. Pentru aceasta este necesar ca omul să se plaseze în mod imaginat în locul altuia (altora), adică în locul celui care va simți acțiunea normei în cauză, iar pe altul (alții) să-l (să-i) plaseze în locul său. Dacă în procesul acestui schimb norma este acceptabilă, înseamnă că ea are o valoare și poate fi utilizată în calitate de normă morală. Prin urmare, regula de aur a moralității este regula reciprocității.

Reieșind din regula de aur a moralității, în executarea datoriei de bibliotecar apare necesitatea de a îndeplini o acțiune prin respectarea normelor etice, adică, bibliotecarul trebuie să țină cont de onestitate, probitate, corectitudine, perfecțiune, integritate, loialitate, onorabilitate, credință, devotament, fidelitate, statornicie, demnitate, dreptate, conștiințiozitate etc. calități, care servesc drept călăuză în conduita omului și a unui profesionist.

Răspunderea morală a bibliotecarului este asigurată de către *Codul deontologic al*

bibliotecarului. Codul deontologic al bibliotecarului determină rolul bibliotecarului în societatea informației și a cunoașterii, stabilește misiunea și funcțiile bibliotecarului, definește principiile de activitate ale acestuia și are ca scop creșterea prestigiului și consolidarea imaginii profesiei de bibliotecar, instituirea standardelor unice de conduită a bibliotecarilor pentru a-i inspira în activitatea lor (2).

Conform prevederilor *Codului deontologic al bibliotecarului* asigură accesul la informație al utilizatorilor indiferent de vârsta utilizatorului, rasă, sex, etnie, religie, apartenență politică, statut social, pe criteriu de dezabilitate sau pe oricare alt criteriu discriminator, respectă dreptul la acces liber la informație a minorităților lingvistice. Bibliotecarul este responsabil personal față de utilizatorii pe care îi deservește, manifestând eficiență, disponibilitate și diligență, manifestă sensibilitate și empatie față de anumite grupuri de utilizatori, care au nevoie de o protecție specială. În activitatea sa, bibliotecarul respectă dreptul utilizatorilor la intimitate și la viața privată. (2)

Firește, perfect ar fi ca profesioniștii din biblioteci să se străduie să atingă nivelul «etică practică de lucru», dar, în viața de zi cu zi, adesea circumstanțe îi obligă pe aceștia să opereze la niveluri mai reduse, cum ar fi „etica de supraviețuire” și chiar „etică nepermisă”. În actuala conjunctură economică a Republicii Moldova, foarte adesea, profesioniștii din domeniul biblioteconomic se străduiesc să își demonstreze mai degrabă loialitatea față de instituția în care activează decât față de profesia lor, într-o măsură însemnată din cauza motivațiilor economice. Acest lucru este regretabil în măsura în care astfel de acceptări pot duce la angajarea în biblioteci a unor non profesioniști, dar angajatul din bibliotecă are un rol determinant în stimularea cererii, formularea deciziei de deservire, formarea și menținerea interesului utilizatorului etc. Sporirea exigențelor utilizatorilor antrenează o creștere a răspunderii materiale și morale a personalului.

De aceea, în procesul de selecție a personalului va trebui să se țină seama atât de pregătirea profesională, cât și de calitățile

morale ale persoanei în tot ceea ce privește corectitudinea, răbdarea, înțelepciunea, cumpătarea, capacitatea de a descifra trăsăturile de caracter ale utilizatorului și de a anticipa nevoile acestuia.

În recrutarea, selectarea și angajarea personalului de specialitate, managementul resurselor umane al BNRM ține cont de aceste reguli, stipulate și în actele normative ce reglementează activitatea personalului de specialitate: fișa postului, Ghidul noului angajat și Regulamentul privind accesul utilizatorilor la colecțiile și serviciile Bibliotecii Naționale a RM. La angajare solicitantii participă la interviu, cu un dialog viabil privind domeniul biblioteconomic și/sau domenii adiacente, petrecut de către conducerea instituției și șeful subdiviziunii în care va activa candidatul. Cheia interviului este întrebarea. Alegerea și formularea întrebărilor exprimă cerințele funcției vacante. În majoritatea cazurilor, calitatea întrebărilor determină calitatea răspunsurilor. Interviul este compus din întrebări scurte, clare, în cunoștință de cauză, nu sunt puse mai multe întrebări concomitent, nu sunt de tipul la care să se răspundă prin da sau nu, nu sugerează răspunsul, nu sunt ipotetice, etc. În timpul interviului este creat un climat de sinceritate, armonios, cald, înțelegător, bazat pe stimă și respect reciproc deoarece discuția are ca scop elucidarea aptitudinilor, capacităților și profesionalismul interviuatului pentru ocuparea funcției vacante. De asemenea, se conlucrează și cu Agenția Națională a Forței de Muncă pentru a selecta noi candidați.

În perspectivă, politica managementului organizațional al Bibliotecii Naționale a RM prevede ocuparea funcțiilor vacante, de orice nivel, numai prin concurs și formarea Comisiei de etică.

O altă trăsătură a angajaților din bibliotecă, esențială, este pregătirea acestora la un **nivel ridicat și complex**, întrucât munca pe lângă cunoștințele de ordin tehnic, specifice fiecărei subdiviziuni, impune și un nivel general de instruire și cultură ridicată.

În acest context, obligațiile bibliotecarului față de profesie ar fi următoarele:

- să fie animat de un crez sincer și un

interes maxim pentru profesia sa;

- să-și onoreze profesia, conștientizând rolul social-educational major al acesteia;

- să vegheze și să militeze cu pasiune și devotament pentru cinstirea demnității și nobleței profesiunii de bibliotecar;

- să-și îndeplinească misiunea fără avantaje nejustificate și fără profit necuvenit;

- să-și exercite profesia în respectul valorilor de competență, profesionalism și eficiență;

- să ofere servicii de înaltă calitate, în concordanță cu indicatorii de performanță specifici, folosind în mod optim resursele de care dispune;

- să promoveze principiul de învățare pe toată durata vieții pentru a-și îmbunătăți propriile competențe și pe cele ale unor categorii cât mai largi de utilizatori ai serviciilor de bibliotecă;

- să manifeste respect și corectitudine față de toate persoanele și organizațiile cu care cooperează în exercitarea profesiei.

În Biblioteca Națională personalul de specialitate aspiră spre excelență profesională, profesionalismul fiind unicul criteriu de apreciere a muncii sale. Se implică în procesul de instruire continuă, acceptă schimbarea, implementează tehnologii și experiențe avansate.

Pregătirea profesională, urmată de o dezvoltare profesională continuă, trebuie să constituie o prioritate atât pentru bibliotecă, cât și pentru personalul de specialitate, din dorința comună de a face performanță. Obiectivul pregătirii profesionale este însușirea cunoștințelor utile, atât în raport cu poziția actuală, cât și cu cea viitoare, care duce la noi performanțe atât în activitatea personalului de specialitate, cât și la nivel instituțional. Dovadă a celor spuse sunt rezultatele obținute de către Biblioteca Națională a RM în anul 2018: 8 activități de specialitate organizate pentru SNB; 13 comunicări la nivel național și internațional; 6 publicații de specialitate editate; 30 publicații distribuite bibliotecilor din Moldova; 44 activități de formare furnizate pentru SNB; (10 p. 57) proiecte; activități științifice; conferințe naționale și internaționale; evenimente etc..

Sistemul de formare profesională este

în mijlocul schimbărilor și tranziției către economia și societatea bazată pe cunoaștere și de aceea se impune adaptarea lui continuă. Pentru menținerea competitivității și funcționalității bibliotecii, într-o societate în continuă schimbare, este esențial de investit în pregătirea profesională și continuă a personalului de specialitate, cu scopul de a-i încuraja să dobândească noi competențe, cunoștințe teoretice și practice necesare desfășurării activității lor prezente și să accepte mobilitatea ocupațională. În același timp, este important să se promoveze calitatea ofertei de formare și să se asigure relevanța acesteia în raport cu abilitățile, cunoștințele și nevoile persoanei. Acumularea de cunoștințe și abilități duce la creșterea productivității muncii și, nu în ultimul rând, la o carieră de succes. Corelația între pregătirea profesională și succesul în carieră este una foarte strânsă, formând o relație de interdependentă. De aceea, este foarte important ca fiecare dintre noi să fie pregătit profesional într-un domeniu ce reprezintă un adevărat punct de interes. În acest fel suntem dispuși să ne perfecționăm în mod constant chiar continuu în domeniul respectiv, prin aceasta având șanse foarte mari de a avea o carieră de succes și a ne pune în valoare aptitudinile. Alegerea profesiei este una dintre cele mai importante decizii din viața unei persoane, iar ca urmare a acestei alegeri survine succesul sau insuccesul. De aceea, datorită îmbinării eficiente a formării continue a personalului de specialitate al BNRM obținem buni profesioniști, care cunosc bine domeniul și scopurile acestuia, acționează independent și prestează o muncă responsabilă.

Referindu-ne la acest domeniu, nu putem spune cu fermitate că există anumite reguli. Nu există și nu pot exista reguli stricte în privința formării profesionale continue a unui bibliotecar. Nimeni nu poate susține, cu argumente de necombătut, că un bibliotecar (mai ales unul începător) trebuie să învețe întâi „a”-ul alfabetului profesiei și abia apoi literele „b”, „c”, „d”. Însă, este de necontestat faptul că bibliotecarul zilelor noastre nu poate funcționa fără cunoștințe, abilități și deprinderi dintre cele mai diverse, între acestea capacitatea de bun strateg,

organizator, comunicator (inclusiv în new media). Toate aceste caracteristici, într-un sfârșit, duc la o pregătire de un nivel ridicat al bibliotecarului și la un nivel înalt de prestare a serviciilor.

Spre regret, în societatea noastră, pregătirea profesională este percepută ca o necesitate, dar nu constituie încă o prioritate. Un program de pregătire profesională va da rezultate numai dacă se bazează pe o analiză atentă a necesităților instituției. Succesul programului va depinde de măsura în care se cunoaște: ce trebuie predat? De ce? Pentru cine și în ce mod? Obiectivele unui astfel de program rezultă din nevoile interne ale instituției și sunt în concordanță cu obiectivele sale generale. Numai în acest mod formarea și perfecționarea profesională pot fi cu adevărat eficiente, rezolvând problemele viitorului odată cu cele ale prezentului.

Ca pregătirea profesională să fie o prioritate pentru personalul de specialitate al BNRM sunt organizate cursuri tematice specializate și multidisciplinare de scurtă durată, seminare, activități de formatori, ateliere, conferințe ale experților, masterclass, laboratoare și altele. Personalul de specialitate este informat despre programele de dezvoltare profesională prin intermediul planurilor calendaristice trimestriale, accesibile prin intermediul site-ului BNRM și Blogului de Biblioteconomie și Știința Informării Facebook.

Dacă ne referim la complexitatea bibliotecarului, această latură trebuie să se caracterizeze printr-un comportament civilizată, elegant, să întrețină un climat destins, relaxant, de încredere. De asemenea, în perioadele de vârf, acesta este chemat să facă față solicitărilor de diferite tipuri, ceea ce presupune o pregătire profesională bună și o condiție fizică adecvată. În crearea unei atmosfere agreabile, un rol important îl dețin chiar și însușirile fizice și ținuta.

Contactul personal de specialitate – utilizator impune exigențe sporite în ceea ce privește pregătirea profesională de specialitate și cea psihică a personalului de specialitate, dar și informarea și educarea utilizatorului. Bibliotecarul trebuie să devină dintr-un furnizor pasiv de informație,

într-un furnizor activ. Să răspundă receptiv la nevoile și solicitările utilizatorilor, să fie în pas cu noile tehnologii informaționale care au produs și vor produce schimbări istorice în biblioteci, să sporească accesul deschis la colecții și produse bibliotecare, la cunoaștere și oferte științifico-educative.

Society of College, National and University Libraries a enumerat competențele necesare unui bibliotecar, precum și abilitățile privind tehnologia informației. Aceste competențe sunt:

- recunoașterea nevoii de informare;
- diferențierea sursei de acces;
- crearea strategiilor de căutare;
- capacitatea de localizare și accesare a informației;
- capacitatea de comparare și evaluare a informațiilor din surse diferite;
- organizarea, redactarea și comunicarea informațiilor;
- sistematizarea și gestionarea informațiilor. (5. p.7)

Centrul suprem de interes pentru bibliotecă este axat pe schimbarea orientării bibliotecarului asupra utilizatorului. Momentul cel mai important și de glorie reprezintă relațiile bibliotecarului cu publicul. De aceea, pentru a facilita accesul utilizatorilor la colecțiile și serviciile oferite, Biblioteca întocmește cataloage, constituie și gestionează baze de date, elaborează bibliografii, sinteze, lucrări de informare documentară și alte instrumente specifice, organizează servicii de împrumut și consultare pe loc a documentelor din colecțiile proprii, precum și servicii speciale, cu plată. Utilizatorii beneficiază de asistență infodocumentară și formativă, furnizată de personalul instituției. Totodată, bibliotecarul contribuie la formarea informațională a beneficiarului, încurajându-l și sprijinindu-l în procesul de instruire continuă. (2)

În funcție de sarcinile și posibilitățile instituției, bibliotecarul garantează nivelul serviciilor pentru toți beneficiarii bibliotecii, amplificând accesibilitatea, eficacitatea și diversitatea lor, (2) adică în relațiile cu publicul bibliotecarul asigură accesul liber și nelimitat al publicului la informații și documente, și oferă servicii de înaltă calitate

tuturor utilizatorilor, tratându-i pe toți cu egal respect, indiferent de etnie, rasă, vârstă, religie, sex, convingeri religioase sau politice. Oferă informații complete, obiective și imparțiale, necondiționate de punctele de vedere, ideile sau valorile personale, nici de idei politice sau interese economice.

Serviciile pentru utilizatori oferite de bibliotecar se desfășoară în următoarele palete: serviciul direct, serviciul indirect și mediul tehnologic. Serviciul direct presupune ieșirea fizică a bibliotecarului în întâmpinarea utilizatorului și deservirea lui. Prin serviciul indirect se subînțelege serviciile în mediul virtual, iar mediul tehnologic obligă grad de utilizare și marketing pentru a reduce cantitatea de muncă pe care utilizatorul ar trebui să o depună în procesul de navigare prin mediile de informare ale bibliotecii, astfel încât timpul disponibilizat să fie utilizat în procesul de învățare și creare. (5. pag. 10).

Paralel cu serviciile oferite, bibliotecarul are menirea de a insufla utilizatorilor simțul răspunderii pentru patrimoniul bibliotecii. Și nu în ultimul rând, este obligat să respecte intimitatea utilizatorilor, să garanteze confidențialitatea datelor personale ale acestora, a informațiilor solicitate și a surselor consultate.

O altă particularitate a contactului personal de specialitate – utilizator este implicarea activă a utilizatorilor în restructurarea serviciilor existente și planificarea celor noi, în modernizarea bibliotecii, prin diverse proiecte, propuneri, opinii, prin diverse sondaje sociologice pentru îmbunătățirea contactului bibliotecar-utilizator. Și poate în primul rând, bibliotecă trebuie să dispună de efectul uimirii: oferirea utilizatorilor experiențe pentru toate categoriile de servicii furnizate, cu scopul atragerii acestora.

În ansamblul lor, particularitățile muncii în domeniul biblioteconomic influențează nemijlocit numărul și dinamica lucrătorilor, structura acestora, nivelul productivității muncii, sistemele de cointeresare și politicile de selecție și recrutare, organizarea pregătirii profesionale.

Este evident faptul că, un bibliotecar poate să activeze, să aspire spre un profesionalism și să-și atingă scopurile, numai în

cazul când instituția este condusă de manageri de carieră, manageri de performanță, care asigură un nivel optim de adaptare a serviciilor furnizate la viața contemporană. Managementul performant trebuie să reprezinte o prioritate într-o instituție și înțelegerea sa trebuie să fie deplină în rândul corpului de manageri de conducere sau bibliotecari. Altminteri, toate eforturile depuse sunt inutile. Spre exemplu, atât managerii cât și bibliotecarii trebuie să simtă și să recunoască importanța strategiei de dezvoltare a instituției, nu doar să fie întocmită administrativ, doar pentru că un organ de control le-ar putea solicita documentul sau moda de a posta pe sit-uri informație de acest gen. De profesionalismul managerilor, dar și de abilitățile acestora depinde organizarea și funcționarea instituției.

Bibliotecile contemporane trebuie să funcționeze ca și un forum pentru partajarea experienței și a informațiilor utile în comunitățile servite. Într-un context informațional mereu în schimbare, ele trebuie să exploreze modalități noi de acordare a asistenței pentru utilizatorii care caută informații. (5. p. 20)

Concluzia celor expuse până aici este

că, se impune o aliniere la preocupările internaționale în domeniu (modernizarea serviciilor de informare; evoluția profesiei de bibliotecar; legislația în domeniu biblioteconomic) și o formare continuă a personalului de specialitate din domeniul biblioteconomic, pentru îmbunătățirea serviciilor propuse și pentru atingerea obiectivelor finale și generale ale instituției. Este necesară extinderea ariei de aplicare a principiilor morale asupra accesului general la educație, accesului liber la informație, libertății de exprimare și a diversității culturale, deoarece aceste elemente fundamentale sunt, la rândul lor, piloni morali pe care se sprijină aproape toate acțiunile și comportamentele celor implicați în mișcarea informației. Acest lucru ar trebui să se producă într-o măsură mai însemnată prin intensificarea educației pentru informație, atât la facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, cât și în afara acesteia, în biblioteci.

Cu cât societatea va evolua, cu atât bibliotecile din țară vor fi nevoite să-și revizuiască și să-și schimbe activitatea în consens cu valorile internaționale din domeniul nostru, și să le adapteze noilor realități în care bibliotecile funcționează.

Referințe bibliografice:

1. CHIABURU, Elena. Etică și deontologie în biblioteconomie [on-line]. [Accesat 23 mai 2019]. Disponibil: <https://www.kosson.ro/resurse-profesionale/34-cadru-de-reglementare/484-etic-i-deontologie-in-biblioteconomie>,
2. Codul deontologic al Bibliotecarului din Republica Moldova. Aprobata la Conferința anuală „Biblioteci puternice – comunități puternice”, 5 noiembrie 2014. [Accesat 27 iunie 2019]. Disponibil: http://abrm.md/?page_id=1234
3. Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28.03.2003 cu modificări și completări. Chișinău: Editura Farmec-Lux, 2016. 120 p. ISBN 978-9975-3117-1-7.
4. CUCU, Ștefan. Valori moral-filosofice în opera lui Cicero. Constanța: Universitatea Ovidius, 2005. 313 p.
5. DEDIU, Liviu-Iulian. Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane. Teză de doctorat. București: Universitatea din București, 2009. 119 p.
6. EMILIAN, Radu, TUGU, Gabriela, STATE, Olimpia, TUCLEA, Claudia. Managementul resurselor umane. București: Editura ASE, 2003. 565 p. ISBN 973594362X.
7. MANOLESCU, A., Managementul resurselor umane. Articol de studiu. Ed. Didactica și Pedagogica, București, 2015. 25 p.
8. NICOLESCU, O., VERBONCU, I., Management. Articol de studiu. Ed. Economica, București 1999, pag.71-72.
9. POPESCU, Leonica. Lucrare de diplomă: Resurse umane – comportament și management. Editura Cimer ES, București, 2001. 160 p.
10. Raport anual 2018. Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Secția Dezvoltare instituțională. Chișinău, 2019. 138 p.